

**Kystsoneplan
for
VADSØ KOMMUNE**

**DEL AV KOMMUNEPLANENS
AREALDEL**

Offentlig ettersyn : 12.03.01- 17.04.01   19.04.02-10.05.02
Merknader sendes til : **Vadsø kommune, teknisk etat, 9800 Vadsø**

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
1.1 Bakgrunn og problemstilling	3
1.2 Mål	3
1.3 Planens avgrensing	3
1.4 Planprosess	4
2. PLANENS INNHOLD OG RETTSVIRKNING	5
2.1 Planens innhold	5
2.2 Lovgrunnlag og rettsvirkning	5
2.3 Lover som kommer til anvendelse	5
2.4 Forholdet til andre planer	7
3. AREALBRUK I KYSTSONEN	8
3.1 Naturgitte forutsetninger	8
3.2 Oppdrettsnæring	8
3.2.1 Regulering	8
3.2.2 Smittehygienisk driftsmodell	9
3.2.3 Arealbehov	9
3.2.4 Oppdrettsnæringen i Vadsø	10
3.3 Fiske	12
3.4 Infrastruktur, havner og farled	13
3.5 Natur-, kultur landskap og friluftliv	13
3.5.1 Naturvern	13
3.5.2 Kulturvern	14
3.5.3 Friluftsliv	14
3.6 Anadrom laksefisk	15
3.6.1 Anadrome vassdrag	15
3.6.2 Oppdrettsfrie områder	15
3.6.3 Munningsbestemmelser	15
3.6.4 Grense elv/sjø	16
3.6.5 Inngrep i vassdrag	16
3.6.6 Fiske	16
3.7 Vilt	16
3.8 Masseforekomster i sjø og strandsonen	17
3.9 Forsvarsvirksomhet	17

---

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og problemstilling

Formannskapet i Vadsø vedtok i møte 26/10-00 å utarbeide kystsonoplan. Planen skal omfatte sjøområder etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven (PBL). Planen for sjøarealene kommer først og fremst som følge av ønsket om å legge til rette for å sikre havbruksnæringens behov for sjøareal på kort og lang sikt.

De sentrale problemstillingene når det gjelder framtidig bruk av sjøarealene er knyttet til fiskeri,- havbruksnæring, naturvern, allmenn ferdsel og friluftsområder. Utfordringen ligger i å samordne bruk og vern av sjøarealene og samtidig være et redskap for en bærekraftig næringsutvikling på grunnlag av naturressursene i området.

1.2 Mål

Hovedmålet med kystsonoplanen er :

Planen skal samordne bruk og vern av kommunens sjøareal med sikte på en bærekraftig næringsutvikling på grunnlag av areal- og naturressursene i kystsonen.

I tillegg har planen for sjøarealene følgende delmål :

- Planen skal være nyttig styringsverktøy for å oppnå en ønsket utvikling i kommunen.
- Planen vil gi informasjon til befolkningen og næringsliv om hvordan sjøarealene i fremtiden skal disponeres.
- Gjennom planlegging vil forvaltningsspørsmål innen planlagte områder få en raskere saksbehandling enn tilfellet er i dag.
- Planen skal sikre interesser som friluftsliv, kulturminner og naturvern.
- Planen vil bli styrende for arealbruken i sjø og skal sikre en balansert bruk mellom fiske, akvakultur, ferdsel og fritidsbruk.

1.3 Planens avgrensning

Denne planen omfatter arealene i sjø begrenset utad ved kommunegrensen og innad opp til flomålet. Planen omfatter sjøoverflaten, vannsjiktet mellom bunn og overflate samt havbunnen. Avgrensning av hvilke bruks- og interessedrama som er innarbeidet i planen er gjort underveis i prosessen etter hvert som behovene oppstod.

Kystsonoplanen er en kommunedelplan for sjø- og kystområdene og må derfor ansees som en langsiktig plan som rulleres minst en gang i hver valgperiode. Ved rulling av kommuneplanens arealdel er det en målsetning at kystsonoplanen integreres i arealdelen.

1.4 Planprosess

Formannskapetets vedtak av 26.10.00 om oppstart av arbeidet med kystsonoplan danner oppstarten til planprosessen. En overordnet målsetning har vært at planprosessen skal gjennomføres i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser om medvirkning.

En styringsgruppe ble oppnevnt, bestående av næringssjef Ola Mork, leder i plan- og utviklingskomiteen Hjalmar Steinnes, og avdelingsleder i teknisk etat Magne Lindi med førstnevnte som leder. Gruppa hadde sitt første møte 15. november 2000. I alt er det avholdt 4 møter i styringsgruppa. I tillegg deltok Finnur v/Trygve Nilsen i alle styringsgruppas møter.

Planprosessen kan inndeles i følgende hovedfaser:

1. forberedende fase
2. gjennomføre planprosessen
3. høring
4. bearbeiding
5. endelig plan

Fredag 10. november ble oppstarten kunngjort i Finnmarken og 16. november ble det sendt melding til sektormyndighetene og berørte parter/interessenter. En viktig del i prosessen var at kommunen skulle ha avklarende møter med sektormyndighetene og berørte parter/interessenter.

Følgende møter er avholdt;

- Tirsdag 21. november ble det avholdt avklarende møter med Fylkesmannens miljøvernavdeling og Fiskeridirektøren.
  - Onsdag 22. november ble det avholdt tilsvarende møte med lederen i Vadsø fiskarlag og fiskerirettlederen.
  - Onsdag 22. november om ettermiddagen ble det avholdt møte med Nesseby fiskarlag.
  - Mandag 27. november ble det avholdt møte med Finnmark fylkeskommune.
  - Torsdag 4. januar ble det avholdt møte med fylkesmannens fiskeriforvalter og miljøvernavdelinga
  - Torsdag 18. januar 2001 ble det avholdt møte med havnefogden
  - Mandag 2. april 2001 ble det avholdt møte med Fiskeridirektøren og Fylkesmannens miljøvernavdeling
  - Onsdag 25. april ble avholdt møte med Fylkeskommunen, Fiskeridirektøren, Fylkesmannens miljøvernavdeling
-

2. PLANENS INNHOLD OG RETTSVIRKNING

2.1 Planens innhold

Kystsoneplanen består av :

- Arealplankart som viser arealbrukskategorier , jf Plan og bygningsloven § 20-4 første ledd.
- Planbestemmelser jf. Plan og bygningsloven § 20-4 andre ledd.
- Beskrivelser med supplerende opplysninger og generelle retningslinjer

Plankart og bestemmelser er juridisk bindende når planen er godkjent. Beskrivelser og retningslinjer er ikke juridisk bindende, men vil være retningsgivende for forvaltning og kommunal saksbehandling og benyttes som grunnlag for beslutninger.

2.2 Lovgrunnlag og rettsvirkning

I henhold til plan og bygningslovens § 1 har kommunen rett til å planlegge arealbruken i sjø ut til grunnlinjen. Kystsoneplanen er en del av kommuneplanens langsiktige del (PBL §20-1) og viser disponering av sjøarealene i kommunen de neste 10-12 årene. Planen skal legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen. Når ikke annet er bestemt gjelder kystsoneplanen foran eldre rikspolitiske bestemmelser, reguleringsplan og bebyggelsesplan, men faller bort når den strider mot bestemmelser som senere er gjort gjeldende (PBL §20-6).

Etter at bystyret har vedtatt kystsoneplanen, vil plankartet med bestemmelsene ha direkte rettsvirkninger. Dette innebærer at arbeid og tiltak ikke må være i strid med plankart og bestemmelsene, eller være til vesentlig ulempe for gjennomføring av planen (PBL § 20-6). Minst en gang i hver valgperiode skal bystyret vurdere planen, herunder foreta nødvendige endringer i den (PB §20-1). Dersom det foreligger særlige grunner har kommunens faste utvalg for plansaker adgang til å gi dispensasjon fra planen (PBL § 7).

2.3 Lover som kommer til anvendelse

Det juridiske utgangspunkt for kystsoneplanen er plan- og bygningsloven som stiller krav til selve planprosessen og danner samtidig grunnlaget for vurderinger og vedtak. I tillegg vil planen bygge på forutsetninger som fremgår av andre sentrale lover. En nærmere beskrivelse av "arealbruk i kystsonen" som berører aktuelle lovverk er beskrevet i kap. 3. I det følgende har vi en kort presentasjon av de mest sentrale lover.

Plan- og bygningsloven (pbl). Planlegging etter loven skal legge forholdene til rette for samordning av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet og skal gi grunn til vedtak om bruk og vern av ressurser og om bygging. Gjennom planlegging og ved særskilte krav til det enkelte byggetiltak skal loven legge til rette for at arealbruk og bebyggelse blir til størst mulig gagn for den enkelte og samfunnet. Viktige paragrafer er § 20-4 nr. 5 som regulerer vanndekkende areal og § 25 nr. 1 og 6.

- **Lov om saltvannsfisk** (av 1983). Loven regulerer fiske i sjøen med unntak av fiske etter anadrome laksefisk. Bestemmelser i loven som har betydning for kommunalplanlegging er særlig §§ 25-27 om stengsetting, forbud mot å etterlate gjenstander i sjø og annen virksomhet. Fiskeridirektoratet forvalter loven.

- **Lov om havner og farvann** (av 1984). Formålet med loven er å legge til rette for en best mulig planlegging, utbygging og drift av havner og å trygge ferdsel. § 6 om regulering av farvann, blant annet hastighet, § 16 om kommunens ansvar og § 17 om havnestyrets oppgaver, er viktig for kommunene. Fiskeridepartementet forvalter loven.
  - **Lov om oppdrett av fisk, skalldyr mv** (av 1985). Formålet med loven er å bidra til at oppdrettsnæringen kan få en balansert og bærekraftig utvikling og bli en lønnsom og livskraftig næring. § 5 om ufravikelig vilkår for konsesjon er viktig for kommunene. Fiskeridepartementet forvalter loven.
  - **Lov om friluftslivet** (av 1957) regulerer først og fremst forholdet mellom allmennheten og grunneiere. §§ 6 og 11 om ferdsel på sjøen, §§ 7 og 8 om rett til landsetting og fortøyning av båt og bading og § 15 om ferdsel i friluftsområder, er viktige for kommunene. Miljøverndepartementet forvalter loven.
  - **Lov om naturvern** (av 1970). Med hjemmel i denne loven kan spesielle natur- eller landskapskvaliteter vernes (det klassiske naturvernet). Lovens verneformer er nasjonalpark, landskapsverneområder, naturvernreservat og naturminne. Dessuten er § 18 om kunngjøring og § 20-4 første ledd nr. 4 om inkludering i kommuneplanen viktige for kommunen. Denne type vern vil aldri utgjøre en stor del av våre land- og sjøarealer, totalt ca. 15 % etter den foreslåtte utvidelse av eksisterende og nye verneområder, S. Meld. Nr. 62 (1991-92). I kystområdene er under 2 % av arealene vernet, 2,5 % på noen få strekniger. Den vanligste verneformen i kystområdene er reservater for sjøfugl.
  - **Lov om kulturminner** (av 1978). Formålet med loven er å sikre at kulturminner og kulturmiljøer vernes som en del av norsk kulturarv og identitet, og som et ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. § 9 om undersøkelses plikt er viktig for kommunene. Miljøverndepartementet forvalter loven.
  - **Lov om vern mot forurensing og avfall** (av 1981) har til formål å verne det ytre miljø mot forurensning og redusere mengden av avfall. Loven pålegger alle oppdrettsanlegg for fisk å ha utslipstillatelse. Miljøverndepartementet forvalter loven.
  - **Lov om tiltak mot sjukdom hos akvatiske organismer** (av 1990). Formålet med loven er å forebygge, begrense og utrydde sykdommer hos vannlevende dyr. Landbruksdepartementet forvalter loven.
  - **Lov om laksefisk og innlandsfisk mv** (av 1992). Lovens formål er å sikre bestandene og leveområdene for anadrome laksefis, innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer. Den gjelder både i ferskvann og i sjøen og regulerer stedbundet fiske. § 7 pålegger kommunene å innarbeide fiskeinteresser i planleggingen. Miljøverndepartementet forvalter loven.
  - **Lov om viltet** (av 1981) har til formål å forvalte viltet og viltets leveområder slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. § 7 om viltets interesser i oversiktsplanleggingen etter plan- og bygningsloven er viktige for kommunene. Miljøverndepartementet forvalter loven.
  - **Lov om sjøfarten** (av 1993). Loven gir hjemmel for sjøvesregler, blant annet fartsbegrensninger. Sjøfartsdirektoratet forvalter loven.
-

2.4 Forholdet til andre planer

Kommunale planer :

Som nevnt i kap. 2.1 gjelder kystzoneplanen foran eldre rikspolitiske bestemmelser, reguleringsplan, bebyggelsesplan, men faller bort når den strider mot bestemmelser som senere er gjort gjeldende (PBL § 20-6).

Planstatus for kommunale planer som berører kystsonen;

- Kommuneplanens arealdel
- Diverse reguleringsplaner

Andre aktuelle planer;

- Beredskapsplan mot akutt forurensning for Øst-Finnmark – Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA) vedtatt i bystyret i sak 82/98 14. desember 1998
- Strategisk næringsplan

Nabokommunens planer:

Nabokommuner har etter loven innsigelsesrett (jfr. pbl § 20-5 femte ledd) i høring til kommuneplanens arealdel. Planen må derfor sendes på høring til nabokommunene.

Fylkesplaner:

Fylkesplanleggingen skal samordne Statens, fylkeskommunens og hovedtrekkene i kommunens fysiske, økonomiske, sosiale og kulturelle virksomhet i fylket (PBL § 19-1). Intensjonen er at kommunen i sin planlegging skal bygge på de forutsetninger som fremgår av fylkesplanens mål og utarbeide strategier ut fra disse tilpasset lokale forhold. Følgende planer er aktuelle fra Finnmark fylkeskommune;

- Fylkesplanen 1996-2001
- Fylkesplanmelding 1998-2001 inkl. handlingsprogram
- Regionalt utviklingsprogram 2000 (RUP 2000)

Aktuelle tiltak fra «Handlingsplanen for kyst-Finnmark 1997-99» forteller mer om fiskeripolitiske problemstillinger. Disse er integrert i (RUP 2000).

3. AREALBRUK I KYSTSONEN

Tradisjonelt har sjøarealene vært preget av at mange aktiviteter har kunnet skje innenfor samme områder uten at det har oppstått konflikter. Utviklingen de senere årene har imidlertid gått i retning av økende konkurranse. Dette skyldes i stor grad at kystsonens betydning som arena for både fritids- og rekreasjonsbruk, verneinteresser og oppdrettsvirksomhet har økt.

3.1 Naturgitte forutsetninger

Vadsø kommune ligger ved Varangerfjorden og har et sjøareal på 704,9 km². Dette utgjør ca. 56 % av kommunens totale areal som er på 1257,7 km². På sjøen grenser Vadsø mot Nesseby, Sør-Varanger og Vardø. Sjøområdene i kommunen er relativt åpne og det er kun 3-4 mindre øyer og noen få holmer langs strandlinjen. Langs strandlinjen er områdene relativt grunne, men skråner i varierende grad ned mot dypere områder lenger ut hvor dybden i all hovedsak ligger på mellom 100 og 250 meter.

Fjorden er åpen og i hovedsak uten terskler og har god utskiftning av vannmassen både i overflate og ved bunn. Sjøområdene i kommunen er i all hovedsak klassifisert av LENKA som A - områder. Hydrografisk hører sjøområdene til nordlig kystsoner mens indre deler av sjøområdene hører til overgangssonen. Temperaturforholdene og saltholdighet varierer relativt lite gjennom året. Det er få områder med svært lave vintertemperaturer og islegging og områdene gir mulighet for oppdrett av laks og flere andre akvatiske organismer.

Det finnes ingen store industriområder eller andre store forurensningskilder i nærområdet. Befolkningen er relativt konsentrert omkring Vadsø sentrum og det er i hovedsak her at forurensing kan gjøre oppdrett mindre aktuelt. Den generelle situasjonen i kommunen er at områdene er lite belastet med hensyn til organisk utslipp og forurensing.

3.2 Oppdrettsnæring

3.2.1 Regulering

Etter oppdretsloven er all oppdrett av fisk og skalldyr avhengig av en offentlig tillatelse og tillatelsen kan kun gis dersom anlegget ikke vil :

- Volde fare for utbredelse av sykdom på fisk eller skalldyr
- Volde fare for forurensing
- Ha en klart uheldig plassering i forhold til det omkringliggende miljø, lovlig ferdsel eller annen utnytting av områdene

Disse kravene innebærer at det må innhentes tillatelse etter Forurensingsloven, Havne og farvannsloven og Fiskesykdomsloven. Før det kan gis tillatelse, må søknadene ha vært lagt ut til offentlig innsyn og behandlet av kommunene som blant annet skal uttale seg i forhold til aktuelle arealplaner. De ulike innspillene og myndighetenes behandling av søknader samordnes så av Fiskeridirektoratets regionkontor som vurderer om tillatelse etter oppdretsloven kan gis. Ved tildeling av konsesjon eller tillatelse er utøverne så gitt en rekke rettigheter og plikter i tråd med et omfattende forskriftsverk og da primært gjennom etablerings- og driftsforskriftene.

3.2.2 Smittehygienisk driftsmodell

Alle som driver med oppdrett av laks og ørret i Finnmark er, etter pålegg fra veterinærmyndighetene i Troms- og Finnmark pålagt en smittehygienisk driftsmodell med generasjonsskille og brakklegging. Modellen innebærer at hvert anlegg må disponere tre til fire oppdrettslokaliteter som vekselvis brukes til nye årsutsett. Fisken fores opp på den samme lokaliteten til slakteferdig størrelse ca. to år senere. Lokaliteten tømmes da for fisk og brakklegges så før den tas i bruk på ny. Hensiktene er at avbrudd i produksjonsprosessen og brakkleggingen skal hindre oppbygging av smittestoff i anlegget og sykdomsutbrudd. Perioden for brakkleggingen vil også variere med mange av de samme faktorene og vurderes individuelt, men en periode på minimum 6 måneder er forskriftsfestet.

For å sikre seg mot spredning av smittestoffer mellom lokaliteter, mellom ulike anlegg og fra fiskeslakterier bør det være gode avstander mellom disse enhetene. Avhengig av tetthet av anlegg, helsesituasjon i området, produksjonsmengden i området, avstand til slakterier, lakseførende vassdrag, strømførhold samt hydrografiske og geografiske forhold aksepteres avstander ned mot 1 km for anlegg bestående av en konsesjon, og opp mot 5 km for anlegg bestående av flere konsesjoner. Hver enkelt søknad om nødvendig tillatelse etter fiskesykdomsloven vurderes på selvstendig grunnlag.

3.2.3 Arealbehov

Største delen av kommunens sjøareal er uplanlagt. Ingen av bruks- eller verneinteressene vil i utgangspunktet ha fortrinn til disse områder. Oppdrettsnæringen legger i utgangspunktet beslag på svært små areal. Selv om områder i planen er avsatt til akvakultur/Havbruk (A), så vil ikke dette være med på å utelukke etablering i *”ikke planlagte sjøområder”*. Søknad om oppdrettslokalitet utenfor A-områdene betinger imidlertid at søknaden vil bli underlag en mer omfattende saksbehandling enn tilfellet vil være i et A område. Ved å velge en løsning med romslige lokaliteter for oppdrett og områder som ikke er planlagte, signaliserer kommunen at de møter fremtiden på en fleksibel måte.

For brukerne av kystsonen generelt og havbruksnæringen spesielt innebærer en vedtatt arealplan forutsigbarhet om arealdisponeringer. Gevinsten vil blant annet være en effektiv saksbehandling, samtidig som det gis signaler om hvilke områder det vil være problematisk å få godkjent.

Oppdrettsnæringen preges av raske endringer :

- Teknologien utvikles og endres : Flåtebasert drift muliggjør lokalisering på mer uveisomme lokaliteter. Anleggene tåler lokalisering på mer eksponerte og strømrike lokaliteter
  - Nye metoder for oppdrett og oppforing av akvatiske organismer introduseres stadig.
  - Lokaliseringsbehovene endres. Dypere notposer tilsier lokalisering på dypere områder. Større enheter tilsier lokalisering på områder med større resipientkapasitet.
  - Endring i krav fra offentlige myndigheter (kravene er i stadig endring). Eksempelvis krav til antall lokaliteter, smittehygieniske adskilte årsklasser, oppdrettsfrie områder osv.
-

For oppdrettsnæringen betyr dette at (havbruksnæringens) arealbehov er i stadig endring. Flexibilitet i planen er derfor viktig. Det vil også være nødvendig med en hyppig rullering av planen slik at den kan endres i tråd med endrede forutsetninger.

3.2.4 Oppdrettsnæringen i Vadsø

Det er ikke etablert oppdrettsvirksomhet i Vadsø. De naturgitte forholdene tilsier imidlertid muligheter for en vesentlig oppdrettsproduksjon. Etter LENKA's beregningsmetoder vil områdene ha en årlig kapasitet for organisk belastning tilsvarende en lakseproduksjon på (sjøareal i antall km²) tonn. Dette er en metodikk basert på produksjonsforhold for over 10 år og med dagens produksjonskonsept må det antas en vesentlig større kapasitet. Omfanget av en framtidig produksjon vil imidlertid styres av andre forhold som :

- Offentlig reguleringer
- Markedsutvikling
- Tilgang til sjøarealene
- De enkelte lokaliteters egnethet mht til temperatur, strøm , vær- og vindeksponering osv.

Det er utført undersøkelser på 5 lokaliteter. I det følgende vil vi gi en kort vurdering av den enkelte lokalitets egnethet.

Klubben;

- Strømforhold og hydrografiske forhold (november) er brukbare for oppdrettsvirksomhet. Dybden ligger mellom 30-50 meter. Strømhastigheten betegnes som god og strømretningen er i øst-nordøstlig retning. Anlegget bør plasseres på skrå i forhold til strømretningene slik at vannutskiftningen i anlegget blir optimal.
- Sedimentet under anlegget inneholder en relativ lav andel av fin bunnsstrat som indikerer god - moderat bunnstrøm.
- Det er registrert lav organisk innhold på lokaliteten, tilsvarende **klasse I** – Meget god. Bunndyrsamfunnene på stasjonen er artsrike med naturlige individtall. Forekomster av flere organismer som foretrekker grovere bunnsstrat, tyder på brukbar bunnstrøm. Det er ikke observert forurensningstolerante arter eller andre indikasjoner på belastningseffekter i bunndyrsamfunnene.
- Lokaliteten er **godt egnet** for tradisjonell merdebasert oppdrettsvirksomhet.

Paddeby;

- Hydrografiske forhold (november) er brukbare for oppdrettsvirksomhet. Dybden er på ca. 39 meter. Vanntransporten går hovedsaklig i øst sørøstlig retning. Anlegget bør plasseres på skrå i forhold til strømretningene slik at vannutskiftningen i anlegget blir optimal.
-

- Sedimentet under anlegget består av siltig sand med steiner med påvekstorganismer som indikerer god bunnstrøm. Stasjon 2 hadde en liten andel av fint bunnssubstrat som indikerer god - moderat bunnstrøm. Ut fra en subjektiv vurdering m.h.p. farge og lukt er sedimentene ikke preget av organiske belastninger.
- Det er registrert lav organisk innhold på lokaliteten, tilsvarende **klasse I** – Meget god. Bunndyrsamfunnene på stasjonen er artsrike med naturlige individtall. Forekomster av flere organismer som foretrekker grovere bunnssubstrat, tyder på brukbar bunnstrøm. Det er ikke observert forurensningstolerante arter eller andre indikasjoner på belastningseffekter i bunndyrsamfunnene.
- Lokaliteten er **godt egnet** for tradisjonell merdebasert oppdrettsvirksomhet.

Andersby;

- Strømforhold og hydrografiske forhold (november) er brukbare for oppdrettsvirksomhet. Dybden ligger mellom 20-30 meter. Strømhastigheten betegnes som moderat til god og strømretningen er i østlig retning. Anlegget bør plasseres på skrå i forhold til strømretningene slik at vannutskiftningen i anlegget blir optimal.
- Sedimentet ved den planlagte lokaliteten inneholdt steiner med typiske hardbunnsfauna – noe som indikerer god bunnstrøm. Inne på grunnområdet, ca. 400 meter fra lokaliteten, inneholdt sedimentet en relativ lav andel av fint bunnssubstrat som i indikerer god – moderat bunnstrøm.
- Det er registrert lav organisk innhold på lokaliteten, tilsvarende **klasse II** – God. Bunndyrsamfunnene på stasjonen er artsrike med naturlige individtall. Forekomster av flere organismer som foretrekker grovere bunnssubstrat, tyder på brukbar bunnstrøm. Det er ikke observert forurensningstolerante arter eller andre indikasjoner på belastningseffekter i bunndyrsamfunnene.
- Lokaliteten er **godt egnet** for tradisjonell merdebasert oppdrettsvirksomhet.

Høyvik;

- Hydrografiske forhold (november) er brukbare for oppdrettsvirksomhet. Dybden er på 55 meter. Strømretningen går østlig – vestlig retning. Anlegget bør ut i fra disse målingene plasseres litt på skrå i forhold til strømretningene slik at vannutskiftningen i anlegget blir optimal.
  - Sedimentet under anlegget inneholder en relativ lav andel av fint bunnssubstrat, noe som indikerer god – moderat bunnstrøm.
  - Det er registrert lav organisk innhold på lokaliteten, tilsvarende **klasse I** – Meget god. Bunndyrsamfunnene på stasjonen er artsrike med naturlige individtall. Forekomster av flere organismer som foretrekker grovere bunnssubstrat, tyder på brukbar bunnstrøm. Det er ikke observert forurensningstolerante arter eller andre indikasjoner på belastningseffekter i bunndyrsamfunnene.
-

- Vindmålinger ved Ekkerøa fra 1924 til 1972 viser at dominerende vindretning vinterhalvåret er fra sørvest, mens den dominerende vindretning sommerhalvåret er fra nordøst til øst med en god komponent fra sørvest. I vinterhalvåret er 88 % av registreringene opp til 12 m/s, mens sommerhalvåret er 87 % av målingene opp til 9 m/s.
- Lokaliteten er **egnet** for tradisjonell merdebasert oppdrettsvirksomhet.

Lille Ekkerøya:

- Strømforhold (Januar) og hydrografiske forhold (november) er brukbare for oppdrettsvirksomhet. Dybden ligger mellom 42-50 meter. Strømhastigheten betegnes som god og strømretningen er i nordøstlig – sør-sørvestlig retning. Anlegget bør ut i fra disse målingene plasseres litt på skrå i forhold til strømretningene slik at vannutskiftningen i anlegget blir optimal.
- Sedimentet under anlegget inneholder en relativ lav andel av fint bunns substrat, noe som indikerer god – moderat bunnstrøm.
- Det er registrert lave verdier av organisk innhold på lokaliteten, tilsvarende **klasse I** – Meget god. Bunndyrsamfunnene er artsrike på stasjonen. Alle vanlige forekommende bunndyrgrupper er representert, med filterspisere og andre typiske hardbunnsarter som dominerer organismer. Dette tyder på god bunnstrøm i området. Det er ikke funnet forurensningstolerante arter eller andre indikasjoner på belastningseffekter i bunndyrsamfunnene.
- Vindmålinger ved Ekkerøa fra 1924 til 1972 viser at dominerende vindretning vinterhalvåret er fra sørvest, mens den dominerende vindretning sommerhalvåret er fra nordøst til øst med en god komponent fra sørvest. I vinterhalvåret er 88 % av registreringene opp til 12 m/s, mens sommerhalvåret er 87 % av målingene opp til 9 m/s.
- Lokaliteten er **egnet** for tradisjonell merdebasert oppdrettsvirksomhet.

3.3 Fiske

I kommunen er det rike tradisjoner på ulike former for kystfiske. De senere årene har det vært en generell nedgang i lokalt næringsfiske. Antall registrerte fiskere og fartøy er redusert. Ilandbrakt kvantum fra fremmedflåte og egenflåte er også redusert (med unntak for landinger til sildemelindustri).

Fiske i sjøen er regulert av fiskerilovgivningen og kan ikke styres gjennom Plan- og bygningsloven. Planen skal imidlertid ivareta næringens arealbehov, slik at hensynet til fiskerinæringen kan ivaretas i forhold til annen virksomhet. Låsettingsplasser er registrert på kart. Fiskeriaktiviteten skjer i hovedsak i relativt stor avstand fra land (samt helt nært land (rognkjeksfiske)) og vil ventelig ikke komme i nevneverdig konflikt med andre interesser slik som havbruk. Fiske er dessuten en typisk flerbruks /sambruksaktivitet som kan lett kan kombineres med annen bruk av sjøarealene.

3.4 Infrastruktur, havner og farled

For å få til en videreutvikling og vekst innenfor fiskeri- og havbruksnæringen er det avgjørende at kommunen ligger i forkant i planlegging og utbygging av sikker og tilpasset infrastruktur. Ved planlegging er det viktig å sikre gode havneområder for fiskeri- og fiskerirelatert virksomhet. Havner med gode oppankringsplasser og liggemuligheter vil være avgjørende for utvikling av lokal fiskeri- og havbruksnæring.

Havneområde er i planen begrenset til å omfatte havneområde i sjø slik det allerede er regulert ihht. Plan og bygningsloven's § 25. Det er ikke planlagt noen endringer gjennom denne planen. Vadsø kommunen ved havnestyret regulerer bruken av farvannene i sitt havnedistrikt (etter lov om havner og farvann). Et unntak er hovedled og viktige bileder for allmenn trafikk hvor Fiskeridepartementet v/ Kystdirektoratet er ansvarlig. Kystverket vil også gå imot tiltak og inngrep dersom ferdsels- eller sikkerhetsmessige forhold tilsier det, selv om en godkjent arealplan åpner for det. I forhold til etablering av oppdrettsnæringen er det her viktig å være oppmerksom på at Kystdirektoratet ikke ønsker anlegg eller installasjoner i nærheten av hovedled eller i hvit sektor som vist på sjøkart som kan være til hinder eller fare for vanlig sjøveis ferdsel. I Vadsø kommune er seilingsforholdene åpne og oversiktlige og på plankart er det bare tegnet inn hovedled.

3.5 Natur-, kultur landskap og friluftliv

Utfordringene for kystområdene vil oppfattes ulikt alt etter om det betraktes som naturlandskap/økosystem, kulturlandskap eller grunnlag for næringsliv og sysselsetting. Ved eventuelle konflikter rundt areal- og ressursforvaltning vil de ulike brukergrupper vektlegge betydningene ulikt. I tillegg er det en rekke variasjoner innenfor hver av forannevnte betraktningmåter.

3.5.1 Naturvern

Naturvernloven gir hjemmel for følgende verneformer: nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, naturminne, plantelivsfredning og dyrelivsfredning.

Nasjonalpark

Hensikten med nasjonalpark er å bevare større områder i naturlig tilstand. Det er også et mål å sikre allmennheten adgang til rekreasjon og friluftsliv i urørt eller tilnærmet urørt natur, det vil si fravær av tyngere tekniske inngrep.

Landskapsvernområde

Både større og mindre områder, som ofte er betydelig kulturpåvirket, kan legges ut til landskapsvernområde. I disse områdene kan tradisjonell primærnæringsutøvelse fortsatt foregå i den grad det ikke endrer kulturlandskapets art eller karakter

Naturreservat

Det er her snakk om relativt små områder med natur som er helt eller tilnærmet urørt eller som utgjør en spesiell naturtype. Vernebestemmelsene er strenge og det er tilnærmet totalforbud mot alt av tekniske inngrep i terrenget. Det kan også settes forbud mot ferdsel i den mest kritiske perioden for vilt og fugleliv.

Artsfredning og biotopvern.

I tillegg til de ovennevnte formene for områdevern gir naturvernloven hjemmel for artsfredning og biotopvern. Artsfredningen omfatter en bestemt art eller et bestemte plante- eller dyresamfunn. Dette er ikke alltid tilstrekkelig for å sikre overlevelsesmulighetene og det kan da være ønskelig å samtidig ta i bruk biotopvern for å beskytte naturmiljøet. Artsfredning gjennomføres også i kombinasjon med områdevern som landskapsvernområder.

Naturvernlovens gyldighet i sjø

Naturvernloven sier ikke noe eksplisitt om vern av sjøområdene, men det har vært en viss uenighet innen forvaltningen om gyldigheten av naturvernloven i sjø. En er imidlertid kommet fram til at den også kan anvendes i sjø. Det er imidlertid understreket at verneområdet ikke skal være strengere enn det som (strengt tatt) er nødvendig, og at hele verneområdet må oppfylle kravet til vernekategorien.

Områdene Ekkerøya og Storelvneset er vernet eller lov om naturvern. Verneområdet omfatter strandlinja rundt Ekkerøya, samt området ved Storelvmunningen. For øvrig vises det til kommuneplanens arealdel.

3.5.2 Kulturvern

Kulturminneloven definerer alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø helt fra de første helleristningene og boplasser til dagens byggverk som kulturminner. Eksisterende kulturminner (bygninger, fartøyer, skipsvrak, samiske offerplasser m.v.) og kulturmiljøer er ikke fornybare ressurser. Mange av områdene i kommunen kan karakteriseres som verdifulle kulturmiljøer der graver og hustuffer fra førhistorisk tid ligger mellom tradisjonell gårds- og sjøhusbebyggelse. Langs kysten finnes det også en mengde ulike typer kulturminner under vann. Riksantikvaren har satt i gang arbeid med avgrensning av prioriterte områder. Vern og forvaltning av kulturminner/-miljøer er derfor en viktig del av en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Kulturminner fra før 1537 (reformasjonen) og samiske kulturminner eldre enn 100 år, er automatisk fredet.

Vadsø er rik på kulturminner og funn gjort flere steder i kommunen viser at det har bodd folk her hele siden steinalderen. Havbruksaktivitet eller annen sjørelatert virksomhet kan komme i konflikt med kulturminner og samisk kulturminnevern.

3.5.3 Friluftsliv

I Vadsø er det gode muligheter til å gjennomføre friluftaktiviteter av ulike slag, og tradisjonelt utfører store deler av befolkningen en eller annen form for friluftaktivitet. For befolkningen i Vadsø kommune er kyst- og strandsonen ved Ekkerøya sentral for friluftsliv (båtutfart, fiske, jakt, bading, fotturer, utsiktsplasser osv.). Friluftslivet har stor betydning for befolkningens helse og trivsel. Det er dermed ønskelig at utbygging ikke svekker verdien av viktige friluftsområder. Dette gjelder også i forhold til ulike havbruksaktiviteter som til en viss grad vil kunne svekke områdenes verdi for friluftaktiviteter. Kommunens områder som er spesielt viktig for friluftslivet er også inntegnet på plankartet.

3.6 Anadrom laksefisk

3.6.1 Anadrome vassdrag

Hensyn til bestander av anadrome laksefisk (laks, sjørøye og sjøørret) må alltid vurderes ved utlegging av områder for akvakultur. I Vadsø er Vestre Jakobselv og Skallelv viktige lokale lakseførende vassdrag. I tillegg er Komagelv et viktig vassdrag som ligger i Vardø kommune men ligger så nært Vadsø kommune (ca 6 km) at den også bør tas med i vurderingen.

I Vestre Jakobselv er det nesten bare laks og det er investert betydelige midler i etablering av laksetrappet. Fangst kvantumet har økt og har de senere årene vært på over 1000 kg. Skallelv er først og fremst ei sjørøyeelv, og er blant de beste i fylket med en årlig fangst på rundt 500 kg sjørøye. Komagelv er en stor lakseelev, men har hatt redusert kvantum siden 1980-tallet. Fangsten i år 2000 var imidlertid på over 2700 kg, som er det beste siden 1992.

3.6.2 Oppdrettsfrie områder

I 1989 ble det med hjemmel i oppdretsloven innført midlertidige sikringssoner for laksefisk. Hensikten var å undersøke om oppdrettsfrie soner rundt laksevassdrag kunne være egnet til å redusere den effekten oppdrettsvirksomhet muligens kunne ha på ville laksestammer.

Ved evalueringen i 1996 ble det klart at forskningsinnsatsen hadde vært langt mindre enn forutsatt. Det var vanskelig å trekke klare konklusjoner om tiltakets positive effekt. I evalueringsrapportens¹ vises det også til at avstanden til det nærmeste oppdrettsanlegget ikke hadde noen betydning for innslaget av rømt oppdrettslaks hverken i sjøområdet eller nærmeste elv. Ut fra hensynet til "føre var" prinsippet valgte likevel myndighetene (Fiskeridepartementet) å forlenge ordningen i påvente av ytterligere forskningsinnsats.

I området rundt Skallelv og Komagelv ble det innført en midlertidig sikringssone innenfor en linje fra Langneset til Skallneset og 15 km ut i fjorden. Ved evalueringen i 1996 ble denne foreslått fjernet. Noe formelt vedtak er ikke fattet med hensyn til innstilling fra evalueringsutvalget og beslutningen om sikringssonene forventes å skje i løpet av i år 2001. Tiltaket vil da bli sett i sammenheng med Rieber - Mohen utvalgets innstilling² som blant annet foreslår at det ikke skal tillates etablering av nye lokaliteter for lakseoppdrett øst for Kinnarodden. Vadsø kommune har av nevnte grunner ikke avsatt oppdrettsfrie områder ved munningene til lakseførende vassdrag.

3.6.3 Munningsbestemmelser

Fylkesmannen har fastsatte forskrifter for fiske i vassdragene og regulering av fiske (også saltvannsfiske) i sjøen like utenfor elvemunninger (munningsbestemmelser). De gjeldene munningsfredningene er inntegnet på plankart og her vil ikke oppdrettsvirksomhet tillates.

---

¹ Sjøstad et al., 1996 : Evaluering av Midlertidige sikringssoner for laksefisk, Bergen, 122 s.

² NOU 1999:9: Til Laks åt alle kan ingen gjera ?, Oslo, 297 s.

3.6.4 Grense elv/sjø

Det er viktig å være oppmerksom på hvor grensen mellom elv og sjø er definert da denne i utgrunne områder kan gå relativt langt ut. Myndigheten til å fastsette eller revidere grense i elv/sjø etter lov om laksefisk og innlandsfisk er nå delegert til kommunene. Kommunen vil i sin planlegging være klar over den interessekonflikt som kan oppstå dersom grensen elv/sjø trekkes, og grunneier får fiskerett i områder som tidligere har vært ansett som sjø.

3.6.5 Inngrep i vassdrag

Mindre inngrep i vassdrag kan (bare) foretas etter tillatelse fra fylkesmannen. Større inngrep må behandles etter vassdragsloven. I samråd med fylkesmannen avgjør Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om tiltak er konsesjonspliktig etter vassdragsloven.

3.6.6 Fiske

En skal også være oppmerksom på at etableringer i/ved sjøen kan være til hinder for tradisjonelt sjølaksefiske med faststående redskap. De som skal fiske med faststående redskaper i sjøen, må årlig registrere seg hos fylkesmannen.

Annet fiske og låssetting tillates ikke etablert nærmere enn 200 meter fra fangstsiden til faststående redskap for fangst av anadrome laksefisk. Avstand forøvrig skal være minimum 50 meter. De samme avstandskravene praktiseres også i forhold til etablering av oppdrettsanlegg.

Til tross for relativt mange registrerte laksesett i Vadsø behøver det nødvendigvis ikke innebære noen særlig konflikt i forhold til oppdrettsnæringen. Laksesettene er nemlig plassert helt inntil land og i all hovedsak på grunne områder som er mindre aktuell for merdbasert oppdrett.

Registrerte laksesett pr. år 2000 er avmerket på plankart.

3.7 Vilt

Kystområdene er viktige oppvekstområder for bl.a. sjøfugl og pattedyr og særlig to problemstillinger er i fokus:

- Skader planlagt virksomhet kan påføre viltet
- Viltskader på planlagt virksomhet som for eksempel oppdrettsanlegg

Ved etablering av oppdrettsanlegg bør det derfor innhentes opplysninger om viltarter som forekommer i områdene. For eksempel er (bl.a.) lakseoppdrett i tilknytning til områder med oter konfliktfylt fordi oter fanger fisk i merdene med påfølgende tap og stress på oppdrettsfisken.

Særlig viktige viltområder vil være :

- Yngleområder (herunder hekkeplasser for sjøfugl og rovfugl)
- Raste- og beiteområder
- Overvintringsområder

Fylkesmannen har et overordnet ansvaret for forvaltningen av vilt, mens viltnemnda i hver kommune skal ivareta viltinteressene lokalt.

Fylkesmannen har laget et viltområdekartverk og finnes i kommunene i to utgaver. En oversikt over viktige viltområder uten artsangivelse, samt en gradert utgave med oversikt over de enkelte artene. Viltnevnda har ansvaret for sistnevnte. På plankartet er noen naturområder med viktige vilt og fuglearter avmerket med eget symbol.

3.8 Masseforekomster i sjø og strandsonen

Staten har eiendomsrett til ressursene nedenfor marbakken og/eller 2 m dybde ved laveste lavvann. Masseuttak er konsesjonsbelagt og fylkeskommunen er konsesjonsgivende myndighet med kommunen som høringsinstans. Uttak av løsmasser ovenfor marbakken og / eller 2 m dybde ved laveste lavvann forvaltes med hjemmel i Plan- og bygningsloven.

I forbindelse med uttak av marin sand og grus vil utslipp særlig omfatte finstoff fra vasking av masser og flytende avfall. Mulighetene for konflikt med friluftsinnteresser, verneinteresser, biologiske forekomster og havbruk er til stede. Det er omfattende høringsplikt for slike tiltak og blant annet skal fiskeri- og havbruksnæringen involveres.

I Vadsø er det ingen registreringer av marine grus- og sandforekomster og det er ingen henvendelser om masseuttak i sjø. Derimot er det en dumpeplass for mudringsmasser utenfor Vadsø øya - noe som fremkommer på plankartet.

3.9 Forsvarsvirksomhet

Forsvarets arealbehov i sjø vil sannsynligvis ikke innebære noen vesentlig arealkonflikt med framtidig fiskeri- og oppdrettsnæring. Det foregår ikke sprengings- eller øvingsaktivitet som forventes å føre til konflikt. Forsvarets arealbehov i sjø er kun begrenset til at forsvaret ikke ønsker etablering av oppdrettsvirksomhet i en radius på 1 km fra Forsvarets Forsøksstasjon, Vadsø. Annen virksomhet kan skje som tidligere.